

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj
Sibiu

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCETICH ENDRE
vezetésével

Ziarul Comunităţii Maghiare din România
A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontali törvényszék bejegyzési száma 88.
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

Közösség és nevelés

A tudomány haladásának gyakorlati értékei igen lassan, gyakran csak évtizedek múlva kerülnek széles néprétegek birtokába, innen ezek esetenként nagyfokú elmaradottsága. A nagyfokú elmaradottság szakadékká mélyülhet és akkor hasonló veszélyeket rejt magában, mint az anyagi javak elosztásának túlzott aránytalansága.

Az elmaradottság enyhítését szolgálja, a mesészövevény képzőletet foglalkoztató színes nyelvlen körül e célra írt és megfelelően népszerűsített rövid ismeretterjesztő művek nagyobbrészt ingyenes kéziról-kézre adása. Az ehhez szükséges anyagi előteremtésére társadalmi akciót lehetne indítani s az ügyvitelt népművelési bizottságra bízni. Ezen felkészükből, tanerőkből, orvosokból, írókból és gyakorlati emberekből álló bizottság volna hivatott eldönteni, mit és hogyan kell nyújtani. „Amit mindenkinek tudnia kell” című kis népkönyvtár hatása alatt hamarosan sokan rájárnának arra, hogy aki a haladással lépést tart, előnyt biztosíthat magának, ez a felismerés viszont az érdeklődők számát növelné.

Mivel a tudás felhasználása körül a jellemnek fontos irányító szerep jut és eltérő jellemek még azonos felkészültségeket is eltérően hasznosítják, a közösség érdeke viszont azt kívánja, hogy minden benne rejlő felkészültség egyetemes közös célok irányában önként fejtsse ki hatását s ezt tagjai bizonyos egyöntetű jellemvonásainak párhuzamos hatása révén érheti csak el és minthogy a jellem, mint öröklött és szerzett tényezők függvénye, alakítható: bizonyos egyöntetű jellemvonások alakítására kell törekedni. Ehhez viszont egészséges nevelési irányelvekhez való alkalmazkodás elengedhetetlen.

Egységes nevelési irányelvek megszabásánál ne a régi, annyi széthúzásnak, rombolásnak szülője volt negatív, azaz tiltó, feddő, büntető, hanem a pozitív irányt hirdessük.

Utaljunk az ösztönös utánzási készségre építő példánál irányító és a tárgyilagosságot elismerő serkentő hatására. A minden lélekben fellelhető „jó”, tehát pozitív adottságok ferveszerű feltárására, fejlesztésére helyezzzük a főszó, a fejlődés szervező részét képező időnként fellépő negatív megnyilvánulások elnézés általi lefokozása mellett!

Nagyobb erőfeszítést a közösség csak tagjai erőfeszítésével érheti el. Az erőfokozás érdekében a természetből gyakran messze elrugaszkodott mai életformák bizonyos kiegészítésre szorulnak. Az egyoldalú táplálkozás ellen a fejlődő szervezet valódi igényeit nem ismerő s így elhanyagoló szülői gyermeke nehezen válik egészséges felnőtté: bele kell tehát vinni a köztudatba az egyszerű testnevelés és táplálkozás korszerű alapfogalmait.

A nevelés jellemalkotó hatását a legsejtő, egyéni érvényesülést a gyermekkel szemben is kérés, tilalakkal, szidalmakkal és fenyegetésekkel „nevelő” szülő „keze alatt” épp oly ritkán fejlődik egészséges közösségi érzés, mint az elpuhító, önösségre nevelő kényeztetés, vagy a nemtörődő, szabadlára engedő elhanyagolás által. A szülői házbán a nevelés terén elkövetett súlyos hibák káros következményeit, az iskolai nevelés, már az egy tanerőre eső tanulók nagy száma miatt sem tudja kellően semlegesíteni. Gondoljunk arra is, hogy a jellem megalapozására és későbbi kifejlődésére a kisiny gyermekkor legalább olyan fontos, mint az iskolai nevelés kora, mert az akkor beidegződött hibák, az iskolai nevelés kezdetén már fogyatékosságok jellegét öltve, veszélyeztetik az osztályba, mint a család utáni első nagyobb kötelékbe való helyes beilleszkedést és magukban hordják későbbi „kivülmradások” esirált.

Ne elégedjünk meg avval, hogy gyermekeinket az iskolában, egyesületekben és állami irányítás alatt álló alakulatokban igyekezzünk több-kevesebb sikerrel egységes társadalomná kovácsolni. Adjunk a népnek olyan szellemi táplálékot, amely oktató, nemesítő és telemesítő volta mellett, szórakoztató köntösben kelendő teszi, hogy a nevelés jellemalkotó hatását felismerje, annak pozitív módozatait elsajátíthassa s így egyszerű és egységes nevelési irányelvekhez való alkalmazkodás révén, önálló, de célkitűléseit a közösséggel alárendelő, magas teljesítőképességgel és főleg emelkedett teljesítő-készséggel rendelkező egyénneké serdülhessen fiatalusként.

Előnyös visszahatás a már felnőttek egymásközti viszonyaira sem fog elmaradni, ha minden a nép kezébe jutó írás vagy hozzáférhető beszéd, legalább egy-egy szálal kapcsolódik ehhez a vezérelvhez.

AGATSY JÁNOS

Jáva elvesztése után a Fülöp-szigeteket már nem lehet védelmezni

Az angolok visszavonulnak és közben mindent felgyújtanak
Jáva szigete: egyetlen óriási lobogó fánya!

Jáva elfoglalásáért megkezdődött a nagy szárazföldi offenzíva. A japán hajóhad a sziget északi vizein áttörte az angolok tengeri zárlatát s mint előrelátható volt, ennek a harcra vállalkozásának most már nemcsak az a rendeltetése, hogy biztosítsa a Jávába küldendő japán csapatérősítések útját, de egyben végzetes csapást is mérnek az itt tevékenykedő szövetséges hajóhadra. A japán flotta a jávai tengeri ütközetet már megnyerte: a szó szoros értelmében szétverte az angol-amerikai-hollandi tengeri erőket, számos ellenséges csatahajót elsüllyesztett, a maradék egységeket üldözi.

Batávia helyettes kormányzója újabb segélykéréssel fordult az angolszász hatalmakhoz és hangsúlyozta, hogy Jáva elvesztése rendkívül nagy jelentőségű lenne a csendesóceáni háború további fejleményei tekintetében. Jáva — és általában a hollandindiai szigetek, — oly erős támaszpontjaivá válnak majd a diadalmas japán hadseregeknek, melyeket visszahódítani — hiru ábránd lenne... Jávát csak megtartani lehetett volna, — mondotta, — ha idejében gondoskodtak volna megsegítéséről és megerősítéséről. Most azonban a kocka el van vetve és el lehetnek készülve a vereségre. A Stefani-iroda berni munkatársa ezzel kapcsolatban a „La Suisse” című svájci lap londoni levelezőjének jelentését ismerteti: az angol követség kénytelen belenyugodni Jáva elvesztésébe. Egyáltalában nem bíznak már a szövetségesek ellenállásában, — Jáva menthetetlen. Londonban egyébként úgy vélik, hogy a jávai offenzíva még mindig jó időhúzás — Ausztrália javára. Ausztráliának gyorsított ütemben kellene védelmi berendezéseit megerősítenie, — hangoztatják angol körökben.

Legújabb jelentésünk a csendesóceáni hadszíntérről a következők:

Fontos hadiberendezések semmisültek meg Batáviában

Stockholmból jelenti a Német Távirati Iroda: A brit hírközvetítő szolgálat beismerte, hogy Batáviában jelentős hadifontosságú berendezések semmisültek meg. A brit hírforrás ugyanakkor azt bizonygatja, hogy Jáva fővárosát közvetlen veszély még nem fenyegeti.

Tokióból jelentik, hogy Borneo szigetét a japánok teljesen megszállták és megtisztították az ellenségtől.

A burmai hadműveletekkel kapcsolatban japán körök arról értesültek, hogy

Rangun lobogó lánggal ég. A város közeli elfoglalásával számolnak és ezért a felperzselés módszeréhez folyamodtak. A burmai menekülők elárastották az utakat és ezzel még csak növelik a fejetlenséget. Burmában különben egyre terjed a függetlenségi mozgalom és a burmaikat rendkívül elkésztette az a körülmény, hogy az angolok visszavonulásuk során mindent elpusztítanak.

Jáva szigetén is vak rémület uralkodik. Az angol alattvalók a kikötők felé igyekeznek, mert remélik, hogy eljuthatnak Ausztráliába.

A japán csapatok jávai partraszállásával kapcsolatban illetékes tokiói körök hangoztatják, hogy Jáva elfoglalása biztosítja az új ázsiai rendet.

Utálnak arra, hogy a Batávia és Szurabaya körül le-

zolyt tengeri ütközetekben a japán haditengerészet kétségtelenül fölényben volt és az ellenséges haditengerészet egységeit mindenütt megverték. Az ellenséges haditengerészet helyzete egyre súlyosabbá válik a különböző támaszpontok kikapcsolása folytán. Döntő fontosságú még az a körülmény, hogy a japán haditengerészet nagyobb egységei még egyáltalában nem kerültek harcra, míg az amerikai, brit és hollandi hadihajók nagyrésze már nem harcra képes.

WAWELL INDIAI FŐPARANCSNOK

A Német Távirati Iroda beszámolt egy londoni hivatalos közlemény alapján arról, hogy Hollandiában a főparancsnokságot a hollandokra bízták, míg Wawell tábornok ismét indiai főparancsnok lett. Wawell tábornoknak az a hatásköre, hogy a burmai hadműveleteket irányítsa és fentartsa Kinával a szoros katonai kapcsolatokat.

AZ ANGOLSZÁSZ HAJÓHAD ÚJABB VESZTESÉGEI

Tokióból jelenti a Radar: A japán császári főhadiszállás hétfőn este közzölte, hogy az angol-amerikai-holland kombinált flotta maradványait üldöző japán tengeri erők vasárnap délelőtt 11 órakor egy angol cirkálót és két torpedórombolót Kraentól északra utolértek és mindhárom hajót elsüllyesztették.

Közvetlen veszély fenyegeti Ausztráliát is

Madridból jelenti a Radar: Az amerikai sajtót élénken foglalkoztatják a Jáva szigetén folyó harcok. A lapok beszámolnak azokról a pusztításokról, amelyekkel a japánok előrenyomulását akarják megakadályozni. A rizs- és kávéültetvényeket, a gabonaföldeket, az erdőket és petróleumkútakat és a többi berendezést felgyújtották, a bányákat pedig használhatatlanná tették. Az amerikai lapok szerint Jáva szigete lángtengerhez hasonlít.

A „Newyork Times” azt írja, hogy Jáva elvesztése után nem lehet tovább folytatni a Fülöp-szigetek védelmét, Ausztráliát pedig közvetlenül fenyegeti a veszély. Jáva szigetének elvesztése újabb vereséget jelent az angolszászoknak a Csendes-óceán birtoklásáért folytatott harc első szakaszában.

JÁVÁT KÉTFELÉ VÁGTAK A JAPÁNOK

A Stefani-iroda közlése szerint a japánok már közvetlen községből fenyegetik Wawell tábornok főhadiszállását.

Jávát a japán csapatok kétfelé vágják és a japán előőrsök már elérték a sziget déli partját.

A „Messenger” című olasz ujság arról értesít, hogy a japán csapatok keletről 110 kilométernyire nyugatról pedig 103 kilométernyire közelítették meg Batáviát. Tokiói vélemény szerint

Jáva szigetén még kemény harcok várhatók, mert a sziget védőseregét százezer főnyire becsülik, míg a japánok csak mintegy hatvanezer katonát tettek partra,

de egy nagyobb hajókaraván már utban van, amely háromszázezer japán katonát szállt Jávába.

TELJES RANGUN BEKERITÉSE

Stockholmból jelenti a Radar: Az egyik angol újságíró, aki még Rangunban tartózkodik, közölte, hogy a várost a japánok minden oldalról bekerítették. A bensültek a polgári lakosság házeit fosztogatják. A lakosság sokat szenved a vízhiány miatt.

A szlovák katonai misszió tagjainak látogatása Antonescu Ion tábornagy-államvezető testőrzászlóaljánál

Bucurestiből jelenti a Rador: A Bucurestiben tartózkodó szlovák katonai misszió tagjai látogatást tettek Antonescu Ion tábornagy-államvezető testőrzászlóaljánál. Turanek tábornokot és törzskarának tisztjeit Davidescu ezredes, Antonescu tábornagy-államvezető katonai kabinetjének igazgatója és a testőrzászlóalj parancsnoka fogadták. A kaszárnya udvarán zenével és zászlóval kivonult díszszázad adta meg a vendégeknek a katonai tisztelgést, miközben a zenekar a szlovák himnusz és a király-himnuszot intonálta. Utána bemutatták a kaszárnyában levő tiszteket Turanek tábornoknak, aki katonásként köszöntötte a zászlót és a katonákat.

A vendégek meglátogatták a csapatok konyháját és Turanek tábornok megízlelte a katonák számára főzött ételt. A szlovák tábornok megdicsérte a szádszakácsot, mert az étel kitűnően volt elkészítve. Megtekintették még az étkező helyiséget és a fürdőt, majd a kaszárnya udvarán egy század Cretulescu Stefan százados parancsnokságával zárt alakulatban gyakorlatokat végeztek.

A szlovák tisztekre mély benyomást gyakorolt az a ragyogóan katonás magatartás, amellyel a gyakorlatokat a katonák végezték.

Turanek tábornok meleg hangon üdvözölte a század parancsnokát és csodálatának adott kifejezést. A szlovák vendégek megtekintették az egyik század hálótermét is, az altisztek éttermét és a raktárt, ahol a szlovák tábornok elismerését fejezte ki a katonai felszerelés megőrzésével megbízott altisztnak a nagy-szerű rendért. Végül a testőrzászlóalj zenével és zászlóval elvonult a vendégek előtt.

Turanek tábornok és a katonai küldöttség tagjai beirták nevüket a testőrzászlóalj aranykönyvébe.

A bevált recept szerint

Litvinov segítséget kért, Anglia most sem fukarkodik — ígéreteivel

Berlinből jelenti a Rador: Hivatalos nyilatkozat közölte az angol és az amerikai sajtóügynökségek által terjesztett ama híresztelések, melyek bizonyos norvégiai partraszállási műveletek lehetőségéről szólnak, nem egyebek, — hangoztatják berlini politikai körökben, — mint visszhangjai annak a válasznak, melyet Litvinov kért arra, hogy új európai arcvonalat létesítsenek, mert a bolsevisták képtelenek továbbra is a háború terheit egyedül viselni.

Turanek tábornok a következőket írta: Felemelő pillanatokot töltöttem az önök körében. Kifejezem csodálatomat a zászlóalj katonái által zárt alakulatban végzett gyakorlatai miatt.

Felejthetetlen emlékeket viszek magammal. Bajtársi üdvözléssel köszöntöm a tábornagy-államvezető testőrzászlóaljánál tisztjeit, altiszteket és katonákat.

Délben tizenkét órakor a szlovák katonai küldöttség a hadiskolában tett látogatást, ahol meleg, baráti fogadtatásban részesítették. Az iskola termeinek megtekintése után villásreggeli vettek részt a vendégek. Ezalkalommal Blaga ezredes üdvözölte a vendégeket. Turanek tábornok válaszában Öfelsége I. Mihai királyt, Antonescu Ion tábornagy-államvezetőt éltezte és

— a román hadsereg sikereire, valamint a jelenlegi háború végső győzelmére üritette poharát.

Végül beirták nevüket az iskola aranykönyvébe.

Délután félkettőkor a légügyi államtársaság ebéden látta vendégül a szlovák küldöttség tagjait. Ezalkalommal átadták a szlovák pilótajelvényt számos román tiszt részére. A kitüntetett román repülők nevében Jienescu tábornok mondott meleghangú köszönetet a kitüntetésért, amely egyben

kifejezésre juttatja a román—szlovák repülők közötti szoros kapcsolatokat.

Végül örömeinek adott kifejezést, hogy Novotny vezérkari alezredesnek átnyújthatja a román repülők jelvényét és kérte, hogy még tizenöt szlovák tisztnak adják át a román repülők jelvényét. Az ünnepek délután négy órakor ért véget.

szuperintendens üdvözölte az egyházközség nevében,

majd Ponyiczky László bányai főesperes az egyházmegye, Dénes Béla aradi evangélikus lelkész az aradi gyülekezet és a presbiterium, Nagy Imréné pedig az aradi evangélikus nőegylet nevében köszöntötte az új felügyelőket. Az üdvözlő beszédek megkötött hangon köszöntötte meg Palágyi Jenő dr. és kérte valamennyi egyházi testület támogatását.

Brit hadifogságban

Meghalt az aostai herceg

Az Europapress néhány nappal ezelőtt Stockholmból érkezett hírt közölt, mely szerint az angol hadifogságba esett aostai herceg tüdőbajban súlyosan megbetegedett és Nairobi egyik börténjében halt meg.

A Német Távirati Iroda most ismerteti a „Renter” brit hírszolgálati ügynökség Nairobi-ból származó újabb jelentését, mely közli, hogy az aostai herceg tegnap meghalt.

Anglia és az Egyesült Államok felelősek Hollandia elvesztéséért

Buenos Airesből jelenti a Rador: A „Critica” című újság londoni tudósítója utal arra, hogy Kleffens, az emigrált holland kormány külügyminiszterének kijelentése szerint a csendesóceáni háborút ténylegesen elvesztették, ha a jelenlegi körülmények között folytatják. Kleffens közveve Angliát és az Egyesült Államokat tette felelőssé Hollandia katasztrófájáért és megjegyezte, hogy a szövetségesek túlzott derülátással tekintették a helyzetet és lebecsülték az ellenséget.

A fejfájás nem betegség

— Ezennel igazolom, hogy leányom súlyos fejfájásban szenvedett és betegsége miatt az előadásom nem jelenhetett meg. Az anya, aki ezt a levelet intézte leánya tanítójához, minden valószínűség szerint jóniszeműen járt el. Mert igaz, hogy a fejfájásnak nincsenek külsőleg ellenőrizhető tünetei, tehát könnyen lehet szimulálni is, azonban természetesen vannak olyan nagy fájdalommal járó fejfájások is, melyek teljesen indokolták teszik az iskolában vagy munkahelyen való mulasztást.

Egyben azonban az anyának még sem volt igaza. A fejfájás nem betegség, hanem körtünet. De hát tulajdonképpen mi is az oka annak, hogy fejünk néha zug vagy hasogató fájdalmat érzünk benne? Az okokat nem láthatjuk, tehát kénytelenek vagyunk közvetett bizonyítékokra támaszkodni. Erre a kérdésre akar Dr. K. Weidner a „Deutsche Medizinische Wochenschrift”-ben a tudomány legújabb eredményeinek felhasználásával választ adni. Ha a fejfájás különböző alakjait vizsgáljuk — írja Weidner doktor, — akkor majdnem mindig ugyanarra a tünetre találunk: a nyugvó helyzetben lévő fejben lüktető fájdalom jelentkezik. Hogy a lüktetés ritmusa a szív dobogásával megegyezik, arra mindenki maga is könnyen rájöhet. Ha azonban fejünket megmozdítjuk, akkor a fájdalom rendszerint még kintöbakká válnak, a fej vérellátásának hullámlása tehát kétségtelenül szívtünet szerepet játszik a fejfájás keletkezésében. A tudomány azt is tudja továbbá mutatni, hogy az agyhártva edénykéi fejfájás alkalmával kitágulnak — akár valamilyen okból beálló merevség, akár erős elernyedés következtében — és hogy az edények mellett idegvégződések széklenek.

Ezek azok a tények, melyekre Weidner doktor elméletét felépítette. Azoknak a rendellenességeknek, melyek az agyhártva edénykéinek normális állapotát befolyásolják, természetesen külön vizsgálások tárgyát kell alkotniuk. Ezek a rendellenességek ugyanis a betegségek, a fejfájás alakjában jelentkező edénykítágulás pedig csak következménye, tehát tünete a betegségeknek. A fejfájás keletkezésének ez a sok tekintetben új utakon járó elmélete nemcsak a további tudományos kutatásnak, hanem a gyakorlati orvoslásnak is kiindulópontul szolgálhat. Az eddigiek szerint mindenekelőtt edényösszehúzó orvosságoktól lehet gyors csillapító hatást várni. Jó eredményt ígérnek az agy vérbőségét csökkentő ülföldi és hideg borogatások is, azonban a legfontosabb teendő mégis csak az agyhártva edényeinek kitéágulását előidéző okok kiküszöbölése. Azon a címen tehát, hogy a fiókban van még valamilyen fejfájás elleni pirulával teli orvosságos doboz, nem tanácsos a fejfájás előtt egyszerűen átsiklani, mert nem maga a fejfájás a betegség.

Az aradi evangélikus egyházközség új felügyelőinek beiktatása

Palágyi Jenő dr. felügyelő zsufolt templom előtt tett fogadalmat a további odaadó munkasságról és ismerteite az egyházközségi vezetőség munkaprogramját

Az aradi evangélikusoknak vasárnap ismét ünnepejük volt: a délelőtti istentisztelet keretében történt meg ünnepélyes körülmények között az újonnan megválasztott egyházközségi felügyelő, Palágyi Jenő dr. és Guld Emil beiktatása. Nemcsak a hívek, hanem sokan voltak ott az új felügyelő személyes barátai és tisztelői közül, a református egyház és az aradi magyar népközség küldöttségével képviseltette magát.

Lélekemelő ünnepség keretében történt meg a felügyelő beiktatása, amelynek szertartását Argay György szuperintendens végezte. Ponyiczky László bányai evangélikus főesperes és Dénes Béla aradi evangélikus lelkész közreműködésével a püspök beiktató beszédében vázolta azokat a fontos feladatokat, amelyek az egyházközségre várnak, amikor nemcsak az egyház magatartásáról kell gondoskodni, hanem a gyülekezetnek lelki építéséről és lelki gyarapításáról is. Felhívta az új felügyelőket, hogy nagynevelő elődjük példáját kövessék, akik énfeláldozó munkával a gyülekezetet megteremtették és felvirágoztatták.

Palágyi Jenő dr. felügyelő és Guld Emil második felügyelő ünnepélyes fogadalmat tétel után az első felügyelő szökött a gyülekezetbe, amikor is megköszönte a bizalmat, hogy erre a magas tisztségre méltatták, majd vázolta azt a munkaprogramot, amelyet maga elé tűzött. Itt első helyen áll a hitvallásos iskolának a megerősítése. A másik feladat egy Szeretetháznak a létesítése és megnyitása, mert a gyülekezetnek erre is égető szüksége van. Végül

elven behatárolta munkával kívánja a gyülekezet tagjait közelhozni az egyházhöz és egymáshoz.

A híveknek mint egy nagy családnak szeretetben és békességben kell élniük egymással.

Ehhez a munkához kérte a Mindenható segítségét és a gyülekezet támogatását úgy a maga, mint Guld Emil társa nevében. Beszéde végén fogadalmat tett Palágyi Jenő dr. felügyelő, hogy nagynevelő elődeinek, Purgly Jánosnak, Kászonyi Jánosnak, Hász Sándornak, Institoris Kálmánnak és Purgly Lászlónak áldásos munkáját fogja folytatni. Hálás szeretettel emlékezett meg Frint Lajos megboldogult szuperintendensről is, aki hat évtizeden keresztül vezette a gyülekezet életét és az említett felügyelőkkel együtt vette meg a fejlődésnek, a virágzásnak az alapjait.

Palágyi Jenő dr. megkapó és szívezzszólo beszédét nagy szeretettel hallgatta a templom közönsége, annál is inkább, mivel

a tetterejéről és agilitásáról köztismert férfiuól sokat vár a gyülekezet.

Palágyi Jenő dr. régi evangélikus családból származik, ősei között több evangélikus lelkész volt és így az egyházközségi felügyelő egyházszertete mélyen gyökerezik.

Az ünnepség fényét emelte Schneider László szólóénekes, aki Szarvadi József „Győzedelmes ég” című szerzeményét adta elő megragadó erővel és Szarvadi József ugyancsak szólóénekes, aki a Caro mio Ben című vallásos dalművet nagy melegszéggel énekelte.

A beiktatás után az új felügyelőket először Argay György

Felrobbantották a messzuli nagy kőolajvezetékét

Lázadás Irakban és Iránban — Tovább tart a kormányválság Teheránban — A brit csapatok kötelékében harcoló hindu katonák átpártoltak a felkelőkhez

Irak kormányzója és az iráni sah elmenekült székelyéről

Irak és Irán lakossága fellázadt a brit, illetve brit-szovjet uralom ellen. Irakban a helyzet annyira elmérgesedett, hogy Abdullah kormányzó kénytelen volt elmenekülni a fővárosból, Bagdadból. Abdullah ezidő szerint Kut el Amarában a brit helyőrség védelme alatt áll, intézkedések történtek arra az esetre, ha a helyzet súlyosbodna. Abdullahot II. Feis allal, a kis királyjal ez esetben Basrába vinnék, ahol Rasid el Kaylani szabadsághadjárata alkalmával an nakidején már meghúzódtak. — Iránban hasonlóképp aggasztó a helyzet, — jelenti a teheráni rádió. A kurdok lázadása egyre nagyobb méreteket ölt. Az angol katonai hatóságok csapatokat vezényeltek ki a kurdok lázadásának leverésére, ennek a lépésnek azonban nem lett fogantója: a katonák, nagy csoportokban, teljes felszereléssel átpártoltak a lázadókhöz. A brit csapatok kötelékében volt hindu katonák most a kurdok oldalán harcolnak. Iránban egyébként kormányválság van: az általános politikai helyzet miatt a teheráni kormány lemondott.

Rémuralom és vérfürdő Teheránban

Adanából jelenti a Német Távíráti Iroda: Teheránból érkezett hírek szerint az iráni sah a kormány lemondása után eltávozott az országból és az iraki Kerbela városába, az iráni zarándokok népszerű regyhelyére ment.

Az iráni helyzetről érdekes részleteket közöl a Német Távíráti Iroda egy újabb adanai jelentése:

A szovjet csapatok bevonulása óta Iránban rémuralom van.

Két hónappal ezelőtt a kaukázusi Iszkendar Seik Zamani-t holtan találták teheráni lakásán. Egy másik kaukázusi egyént szovjet ügynökök az utcán gyilkoltak meg. Egy harmadik kaukázusit a szovjet ügynökök Kasvinbe hurcolták, majd kivégezték.

Több kaukázusi egyént újabb az utcán gyilkoltak meg, holttestüket ott hagyták a merényletek színhelyén.

A Teherán—Karagi országúton holtan találták Kemal Gani Szade népevezért. Bizonyos Aliszade Juszuf aszerbeidzsáni politikust szintén az utcán ölték meg. A kaukázusi Gealal-t több egyén orvul legyilkolta.

A merénylők gépkocsin menekültek el a gyilkosság színhelyéről. A gépkocsi — mint a teheráni rendőrség később megállapította, — a szovjet nagykövetséghez tartozik.

NYERSANYAG NÉLKÜL HAIFA KŐOLAJ-FINOMÍTÓI

Adanából jelenti a Német Távíráti Iroda: Bagdadból érkezett hírek arról számolnak be, hogy a messzuli nagy kőolajvezeték Hadita helység közelében felrobbant. Ezen a vezetéken át juttatják el a petróleumot a délsziriai Haifába, melynek kőolajfinomítója a robbanás következtében több nap óta nyersanyag nélkül maradtak. (Rador).

Miért nem építették ki a Maginot-vonalat északon a tengerig?

Daladier a francia-lenyei katonai tárgyalásokról csak titkos ülésen nyilatkozhat. A riomi per legújabb tárgyalásán már a hadiipari termelés fogyatékosága is szóba került

Szombaton a riomi Legfelső Törvényszék folytatta Daladier volt miniszterének kihallgatását. Daladier a francia foparancsnokságot okolta azért, mert a különböző nehez agyutípusokkal való gyakorlatok alapján nem vonta le a szükséges következtetéseket és csak a háború küszöbén tértek rá az ilyen nehez agyutípusok gyártására.

A továbbiakban a vádlott ismertetni akarta a francia és lengyel hadvezetőség 1939 május 16-án tartott tanácskozását, melyen Franciaország bizonyos támadó terveiről volt szó, de a törvényszék előnye figyelmeztette Daladiert, hogy erre vonatkozóan csak titkos ülésen tehet nyilatkozatot.

Caous elnök ezután megkérdezte Daladiert, miért nem építették ki észak felé is a Maginot-vonalat s miért fejezték be Longuyonnánál? Daladier elhárította magától a felelősséget, hangoztatva, hogy a legfelsőbb haditanács több ízben ellenszempontot emelt annak a tervének, hogy a Maginot-erődvezetést a tengerpartig kiterjesszék.

A francia hadvezetőség téves elgondolásainak köszönhető a vereséget, — mondotta Daladier. Ezután rövid időre felfüggesztették az ülést, majd a fegy-

verkezési hiányok ügyében fogták vallatóra Daladiert. A főügyész hamis nyilatkozattal vádolja Daladiert: a szenátus háborús bizottsága előtt ugyanis Daladier annak idején a léghátrító ágyúk tömeges gyártásáról nyilatkozott, később pedig, — 1939 októberében, — ugyancsak ennek a bizottságnak az értekezletén azt mondotta, hogy nincs szó az említett fegyverek tömeges gyártásáról. Daladier válaszában most adott első ízben igazat az ellene emelt vádpontnak: kijelentette, hogy

tévedett, mert rosszul tájékoztatták.

A továbbiak során a francia hadiipari termelésben beállott zavarok miatt vonták felelősségre Daladiert, akinek főbűnéül egyebek között azt tudták be, hogy a munkássztrájkok megakadályozásában nem tanúsított kellő erélyt s ezért a hadiipari termelésben súlyos hiányok mutatkoztak. Daladier válaszában hangoztatta, hogy bizonyos intézkedéseket ezeknek a nehézségeknek leküzdésére is fogantatosított, majd arra kérte az elnököt, függeszszék fel a tárgyalást, mert már nagyon fáradt. Az elnök helyt adott a kérésnek és a tárgyalást ezután keddre halasztották.

Franciaország jelenlegi államfőjét, aki 1934-ben néhány hónapig hadügyminiszter volt.

Katonai körökben az a benyomás alakult ki, —

Hivatalos nyilatkozat Daladier állításaival kapcsolatban

Vichyből jelenti a Német Távíráti Iroda: Tekintettel arra, hogy a riomi per főtárgyalásának legutóbbi ülésén Daladier a volt nagyvezérkarra, sőt a a volt hadügyminiszterre, Pétain tábornagra, — a francia állam jelenlegi vezetőjére — akarta hárítani a hadsereg megszervezése és felfegyverzése terén megállapított hiányokért a felelősséget, az ülés után hivatalos magyarázatot hoztak nyilvános ságra.

Ez a hivatalos közlemény egyebek között utal arra, hogy vichyi politikai megfigyelők meglepetéssel fogadták azt a tényt, hogy Daladier a katonai felkészülés hiányának teljes felelősségét elődeire akarja hárítani. Ez a magatartás egyébként előrelátható volt, — hangoztatják Vichyben, — bár

inkább politikai eselfogásnak számít és nem védekezésnek,

tekintettel arra, hogy bele szeretné vonni a vitába

folytatja a hivatalos közlemény, — hogy

Daladier érvelése teljesen önkényes és a mult légkörébe állítva teljesen más a jelentősége.

Politikai megfigyelők közös megjózőzése, hogy a riomi főtárgyalás teljes fényt vet mindezekre a kérdésekre, — fejeződik be a hivatalos nyilatkozat. (Rador).

Horvát óra a román rádióban

Bucureşuból jelenti a Rador: Hétfőn délután félhét órakor nyitották meg a román rádióállomásokon a „Horvátország óráját”, amelynek keretében a horvát nép sajátos kultúrájának és művészetének termékei közvetítik. Az ünnepeles megnyitót alkalmából Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök beszédet mondott. A természet és az életben folyó versengés szigorú törvényei részekre osztották a földet — mondotta — és elsőtétíték a világot, a civilizáció vérbé fulladt, a térségek elkeseredetten állnak szemközt. A világ a harc kovászában érlelődik és a századok nagy hitkinyilatkoztatásának vajudásában él. A vérzivatarban és a világ vergődésében azonban mégis együtt kerülnek a hasonló hitek, közös célkitűzések és különösen a jövő megpróbáltatásaival együttesen szembeszálló kemény akaratok. Az új világba vetett közös hit és megingathatatlan akarat jegyében, amely a román jogok és gondolatok szolgálatában áll, ugyanebben az órában láthatatlan egybefonó szálak indulnak felénk a szomszédos és baráti Horvátországból. A kulturális és hitbéli törekvések összetalkozása, amely ma Bucureştiben és Zágrábban megnyilvánul, nemcsak annak az igyekezetnek tanujele, hogy utunkat együtt tegyük meg, hanem a földért és szabadságért felvett szent harccal teli mult büzdítése. Ebben a közös órában gondolataink éppennygyegek, mint ahogy van Hitler Adolf nagy német hadseregével és a Duce fasiszta légióival a csataterén együtt harcolunk.

Benzon Branko dr. bucureşti horvát követ örömeinek adott kifejezést a Horvátország és Románia közötti kulturális kapcsolatok elmélyítése felett. Új rend van kialakulóban Európában — mondotta — új politikai és gazdasági rend épül. A horvát és román népek minél alaposabban kell egymást megismernie. A követ ezután ismertette a horvát állam megalakulását, majd kijelentette, hogy Románia jelenlegi vezetői az első között voltak, akik bajtársi kezét nyitották a horvátoknak. Ezt Horvátország nem felejtí el. A horvát és román nép a végső győzelem felé menetel, amely új rendet és igazságot hoz azoknak, akik hisznek a nemzeti szocializmus tanában. Horvátország és Románia bizonytságot tett arról és erősen hisz jövőjében, — fejezte be beszédét a bucureşti horvát követ.

Zágrábból jelenti a Rador: Az összes horvát lapok az első oldalon és nagy címek alatt jelentik be a horvát és román órák beiktatását a bucureşti és zágrábi rádiókban. A horvát lapok hangoztatják, hogy ez még jobban megszilárdítja a Románia és Horvátország közötti barátságot. A román nép rokonszenvesen figyelte a horvát nép küzdelmét és őszintén kívánta a függetlenségét. Ezenkívül az első között volt ama államok sorában, amelyek elküldték meghatalmazott miniszterüket Zágrábba és többiben, különösen Antonescu Ion tábornagy-államvezető beszédeli útján megmutatta, hogy a horvát sikereket örömmel fogadta.

Roosevelt Anglia örökségére áhitozik

Rómából jelenti a Rador: Az Egyesült Államok és Brazília között az Amazon vidékének kiaknázására vonatkozó tárgyalások újból megerősítik Rooseveltnek azt a szándékát, hogy magának akarja megszerezni Anglia örökségének legnagyobb részét. Ez ugyanakkor a brit tekintély újabb megsértését is bizonyítja — hangoztatják jólérsült olasz körök.

FORUM (Arad) a nagyfilmek színháza. Tel. 20-10

Előadások 3, 5, 7, 15 és 9 30

Egy humorral átszőtt kedves mese. Egy bájos fiatal lány története, aki apját keresi és egyszerre egy helyet hármat talál.

A senki lánya

a főszerepben

ILSE WERNER, HANS STÜWE

Múson kívül a legújabb 3 z O. C. és UFA-híra'ó.

HIRESK

Timisoara (temesvári) szerkesztőség és kiadóhivatal:
1. Piața Brațianu 3. Telefon: 28-10.

Aradon előfizetések, hirdetések és reklamációk Reclama
hirdetőirodában, Eminescu-utca 8. Telefon: 17-11.

Aradi szerkesztő: Babucay György.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

**Élőföldön kézbesítéssel együtt egy óra 110.— lei, negyed-
évre 330.— lei, fél évre 650.— lei, egész évre 1200.— lei.**
Magyarországon havonta öt pengő, negyed évre 15.—
pengő, fél évre 30.— pengő és egész évre 60.— pengő.
Egyes példány ára hétköznapokon 26 fillér, vasárnap 30
fillér. Hatóságoknak, közhiataloknak és közüzemeknek,
gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a
rendes előfizetési díj kétszerese.

A sugólyuk szemszögéből

Mi a sugólyuk? Az inkvizíció egyik kínzó eszköze. A
sugó, a színháznak eme vértanuja, örökös kinszenvedés-
nek van kitéve. A sugólyukban a test alsó része a szinpad
nyirkos levegőjű alagsorába nyulik, felső része pedig a
szinpad vonalával egy magasságban, két oldalról a rivalda
száz fehéren izzó lámpájának forróságában. Minden por,
amit a függöny és a színésznők szoknyái felkavar, a sze-
gény vértanu szájába száll. Éjjel-nappal előadások és
próbák alatt egyaránt visszafojtott, mesterséges hangon
kell beszélnie, hogy csak a színész hallja meg a szavát.

Igy bezi a legelbujtabb foglalkozásu emberről Sztan-
iszlavszki Konstantin, a nagy színházi szakértő. Hogy
jgaza van-e, vagy nincs-e, azt nemigen tudjuk megállá-
pítani, mert amennyire érdekli a közönséget a fényes szin-
pad, épp olyan kevésbé érdekli a kalodájában leppangó
sugó. Érdekes lesz tehát ismertetni egy külföldi színházi
újság közleményét, amelyben az elhanyagolt sugórol van
szó. Az illető riporter Sztaniszlavszki írására való utalás-
sal meginterjúvált egy sugót, aki a következőképpen vá-
szagolt.

— En a magam részéről nem tartom magamat meg-
kintottnak és nem is akarok változtatni a mesterségemen.
Sőt elmondhatom azt is, hogy szeretem a foglalkozásomat.
Nos mit kell tudni a jó sugónak? — kérdezte az újsá-
gíró. Először is gyorsan kell kapcsolni. Ez ugy értendő,
hogy mindig folytatni kell a szöveget. Akkor is, ha a szí-
nész ugrott vagy más szót használt. Milyen a kapcsolat
színes, sugó és darab között? A színész tudja, hogy szük-
ségsége van a sugóra. A darabokkal pedig minden sugónak
az a kapcsolata, hogyha jó a darab, imádja, ha rossz a
darab, utálja és gyűlöli. Sugó számára nincsen nagyobb
szerepe, mint a bukott darab.

Igy beszél önmagáról és hivatásáról a sugó, aki a
világ legkevésbé ismert embere, ott lent a sugólyukban.

— Vasúti szabadjegy a Mihai Viteazul rend-
lovagjainak. Bucurestiből jelenti a Rador. Azok a
tisztok, akiket a jelenlegi háboruban a Mihai Viteazul
rendjellel tüntettek ki, díjtalanul utazhatnak a vona-
tok első osztályában.

— XII. Pius pápa megválasztásának harmadik
évfordulója. Rómából jelenti a Rador: XII. Pius pápa
megválasztásának harmadik és születésének hatvan-
hatodik évfordulója alkalmából a Vatikán összes épüle-
leteit fellobogózták. A Szentatyához a világ minden
részéből üdvözlő táviratok érkeznek. A pápa megko-
ronázásának hivatalos emlékünnepeit március
12-én, csütörtökön tartják. A Szentatyá egészségi
állapota kielégítő.

— A háromhatalmi egyezmény évfordulója. Berlinből
jelenti a Rador: Bulgária háromhatalmi egyezményhez
való csatlakozásának évfordulója alkalmából Popoff bol-
gár külügyminiszter és Ribbentrop birodalmi külügy-
miniszter között táviratváltás volt

— Cripps — a jövőd angol miniszterelnök. Stock-
holmból jelenti a Rador: Sir Stafford Crippsnek az angol
diákok előtt mondott vasárnapi beszédével kapcsolatban,
amelyben a szovjet ifjúságot méltatta, az egyik svéd lap
rendeni tudósítója a következőket közölte: Az angol ifjúság
egyesületének elnöke Wedgewood lord mint Anglia
jövő miniszterelnökét üdvözölte Sir Stafford Crippset.

— Roosevelt — a hadseregszervező. Stockholmból je-
lenti a Rador: A Német Távirati Iroda közli a Reuter üg-
ynökség Washingtoni jelentését, amely szerint Roosevelt
elnök elrendelte az amerikai hadseregnek három főcso-
portra való beosztását. Ezek a főcsoportok: a szárazföldi
hadsereg, a légiere és az utánpótlási szervezetek.

— Spanyol ocaánjáró elkerüli Északamerikát. Bil-
baoból jelenti a Rador: A Marques de Comillas nevű spanyol
occaánjáró gőzös utasait felszólították, hogy azokat a
csomagjaikat, amelyeket Newyorkba akartak szállítani,
vigyék el a hajóról, mert a gőzös nem fut be északameri-
kai kikötőbe, az utasok semmiféle más magyarázatot nem
kaptak.

— Kommunista aknamunka Franciaországban. Vichy-
ből jelenti, hogy a francia belügyminiszter kabinetigaz-
gatója az újságírók előtt nyilatkozott a kommunizmus-
nak Franciaországban történt megnyilatkozásáról. Utalt
arra, hogy ez előbb széleskörű propagandában, majd me-
rényletek és rombolási cselekmények elkövetésében nyil-
vánult meg. A francia rendőrség erőlyes munkát végzett
a kommunizmus letörésében. Tavaly 5390 személyt tar-
toztattak le és tizenháromezer házkutatást végeztek. A
hetvennégy mérénylet és rombolási cselekmény valamennyi
tettesét elfogták.

Ezer sebesült orvosi ápolás nélkül

Egy szovjet tábori kórház borzalmai

Valósággal megdöbbentő képpen számol be Dr. Eisenach a német orvosok lapjában arról a leírhatatlan pi-
szokról, hanyagságról és tudatlanságról, melyet mint egy
hegyi ezred alorvosának annak idején a nagy umani át-
kerülő csata folyamán egy szovjet tábori kórházban volt
alkalma tapasztalni.

A német egészségügyi század azt a parancsot kapta,
hogy négy száz szovjet sebesült ellátása után azonnal kel-
jen utra P-be, melyet a harcoló csapatok már előző este
megszállottak. A megerőltető orvos-század egy több épület-
ből álló tömbben valósággal egymásra dobálva igen sok
szovjet sebesültet talált, könnyű és súlyos sebesültet ve-
gyesen, de valamennyit reménytelenül elhanyagolt álla-
potban. Az egyik épületben piszkos szalmán kiterítve ha-
lottak heverték, közöttük gennyel átitatott kötszerek sza-
naszét.

Az ajtók tárva-nyitva voltak. A küszöbökön, fo-
lyosókon és lépcsőkön mindenütt, sebesültek feküdtek,
legtöbbször némán és öntudatlanul, sokan azonban han-
gosan kiáltozva fájdalmukban. Takarója alig egy-kettő-
nek volt közöttük, legtöbbjük félig felöltözve feküdt, de
voltak olyanok is, akiknek egyetlen szál szalma sem ju-
tott derékalkjnak, pedig ebben nem szenvedett hiányt a
környék, csak éppen a szomszédos gazdasági udvarokról
át kellett volna szállítani. A piszkos minden képeletet
felülmúlt; a napok óta nem váltott kötések oly elvisel-
hetetlen büzzel töltötték meg az épületet, hogy még az ed-
zett katonarvosok sem bírták el néhány percnél tovább
az épületben való tartózkodást. Rend és tisztaság, terv-
szerűség és kezdeményezés teljesen ismeretlen fogalm-
nak látszottak, legálább is ezen a kötőzhelyen minden-
nek nyoma sem volt.

A szovjet orvosokat hosszas kutatás után egy első
emeleti helyiségben sikerült felfedezni. Igazi bolsevista
egykedvűséggel jelentették ki, hogy műszerek, kötszerek,
orvosságok, élelmiszerek hiányában kilátástalannak lát-
ták valamivel is megpróbálkozni. A német orvosokat még
négy egymástól távolabb fekvő majorba vezették el, me-
lyek ugyancsak sebesültekkel voltak tele. Az állapotok,
ha fokozásról szó lehet, itt még rosszabbak voltak. Egész-
ben véve a községben 956 sebesült volt és 25 orvosnak,
több tábori gyógyszerésznek és elég nagyszámú segéd-
személyzetnek kellett volna gondjukat viselni. Amint a
nap folyamán valamivel melegebb lett, mindenki, aki csak
tehette, valamilyen módon a szabadba vonzolta ki ma-
gát; többnyire valami mankószerű tákolmányra támasz-
kodva, sokan azonban csak négykézláb vagy pedig ülő ál-
lapotban kezükkel tisztítva magukat előre. Egyesek a kö-
zeli földetől burgonyát hoztak és rohamisakban nyom-
ban tűzre tették, mások tengericsöveken rágódtak vagy
pedig nyers répát ettek. Az hogy körben csöpögött a
genny a kötésekbe, állatias étvágyukban cseppet sem za-
varta őket, így a mindenütt ott esetlő-botló fejlődéses se-
besültek ijesztő tántorgása sem.

A jellemzés a továbbiakban a német orvosok és egész-
ségügyi katonák erőlyes közbelépéséről számol be. Hogy
egy drága perc se menjen veszendőbe, a szovjet orvosokat
is közreműködésre szólították fel. A szovjet orvosok
azonban annyira tájékozatlanoknak mutatkoztak, hogy a
legügyesebb is csak három óra elatt és egy orvosi könyv
megfelelő fejezetének előzetes áttanulmányozása után to-
dott egy kar-amputálást elvégezni, segítségüket így kény-
telenek voltak pusztán segédszolgálatra korlátozni. (MN)

— ÉRTHETETLEN AMERIKAI POLITIKA. Vichy-
ből jelenti: Hivatalos francia körök még nem foglaltak
állást azzal a hírrel kapcsolatban, hogy az Egyesült Álla-
mok elismerték a degaullisták felségjogait Új Kaledonia
és a Csendes óceáni francia birtokok felett. Ezek a francia
körök nem tudják elképzelni, hogyan lehetséges ez, ami-
kor az Egyesült Államok rendes diplomáciai kapcsolatot
tartanak fenn Franciaországgal és formálisan elismerték
a francia birodalom sérthetlenségét. Utalnak arra is,
hogy a francia kormány a nagy távolság miatt nem gy-
akorolhat megfelelő ellenőrzést Új-Kaledoniában és a Csen-
des óceánban levő többi francia birtokon.

— Az idén nem lesznek áthelyezések a tantestületben.
Bucurestiből jelenti a Rador: A nemzetművelési minisz-
terium elhatározta, hogy ebben az esztendőben nem lesz-
nek áthelyezések a tantestületben és ezért elrendelte az
üresedésben levő középiskolai tanári állások betöltésére
vonatköző hirdmények közzétételének felfüggesztését.

TAKARÉKSZÁMLÁK A KENYERREL!

Meghosszabbítják a lakbörleti szerződések érvé-
nyét. Az igazságügyi miniszterium közli, hogy az ápr-
ilis 23-án lejáró lakbörleti szerződések érvényét
meghosszabbítják. A rendelettörvény szövege a kö-
zeli napokban jelenik meg a hivatalos lapban.

— Nyíró József megvált a Keleti Újságtól. Ma-
rosvásárhelyről jelenti: Nyíró József, a kiváló ma-
gyar író, aki eddig a kolozsvári Keleti Újság felelős
szerkesztője volt, kivált a laptól. Helyét Pákh Endre
vette át.

— Nagy tűz pusztított Nicaraguában. Buenos
Airesből jelenti a Rador: Managuában, Nicaragua
fővárosában a tűzvész elpusztított több épületet,
amelyekben a Panama-csatorna felé tervezett ut
építéséhez szükséges anyag volt elraktározva. A kár
több százezer dollárt tesz ki. A veszteség annál na-
gyobb, mert a raktárban felhalmozott anyagokat a
háboru miatt nem lehet pótolni.

„URANIA” sláger - filmszínház

ARAD. TELEFON: 12-32

HOLNAP!

Az év legizgalmasabb kalandor-filmje TONTO a rézbőrűek
királya, REX a csodáló Élet-halál hajsza és harcok az indián
törzsekkel. Első és második rész együtt

HOLNAP!

Indiánok lázadása

Ma visszavonhatatlanul utoljára 5, 7-15 és 9-15 órakor HANS MOSER-rel,
PAUL HURBIGER-rel, ELFIE MAYERHOFFER-rel és HANS HOLI-tal

MULATÓ BÉCS

A legujabb híradó

— **A TÉLI SEGÉLY támogatása:** keresztény felebaráti kötelesség. Aki a téli segély nemes és áldozatos munkáját adományával támogatja, hozzájárulásával a közös célért folytatott küzdelem győzelméig segíti elő.

— **Aradon ellenőrzik a lisztkészleteket.** Az aradi városi ellátásügyi hivatal ismételt felszólítja a város érdekelte lakosságát, hogy a kenyérgéztetéshez szükséges liszttel rendelkező személyek haladéktalanul adják be az ellátásügyi hivatalnak kenyérgyűjti-keket, annál is inkább mivel szigorúan ellenőrzik, hogy ki rendelkezik meg nem engedett mennyiségű lisztkészlettel és ahol kihágást tapasztalnak, szigorú büntetést alkalmaznak.

— **Elfogták az aradi gyilkosság ötödik tettesét is.** Részletesen írtunk az Arad külvárosában mintegy két héttel ezelőtt történt gyilkosságról, amelynek áldozata Fischer Ernő korcsmáros volt. A rendőrség most az ötödik tettest, Baróti Ignác 25 éves asztalossegédet is elfogta, aki a Lae Barna-utca 19 szám alatt lakó ismerősénél rejtőzött. Baróti elmondta, hogy az áldozattól elszedett pénzből a férfiak 5-5 ezer leit, a nők ezer-ezer leit kaptak és osztottak az agyonvert férfiroj lezuhzott ruhaneműikön is.

Mindennapi kenyerünket becsüljük meg! Con-
-tünk a holnapra is! A takarékoság mindenkinék
-l felfogott érdeke!

— **Cipővásárlási jegy kiadása.** Az aradi városi ellátásügyi hivatal közlése szerint mindaddig, amíg a cipő- és bőrárukészletek elosztására vonatkozó értesítés nem érkezik meg, cipő- vagy bőráru vásárlására jogosító jegy kiadása ügyében senki se nyújtson be kérvényt a városához.

— **Az „i” betű pontja.** Az i betű pontja egy olasz ujság megállapítása szerint 0.01 milligrammot nyom. Eszerint egy gramm tintával 100.000 i-re lehet pontot tenni.

— **A Mars hőmérséklete** délben átlagosan 15 fok a fagypont fölött, éjjel pedig 30-40 fok fagypont alatt.

— **A német vendéglopás forgalma.** Berlinből jelentik: Hermann Esser, a német birodalom idegenforgalmi ügyeinek államtitkára a németországi vendéglopás 1941. évi forgalmát kerek hat milliárd márkára becsüli. 1938-ban, tehát az utolsó békeévben ez az összeg 4.35 milliárd márkát tett ki. A forgalom ilyenformán a háború ellenére is igen jelentős mértékben emelkedett. A németországi vendéglopók forgalma, ezzel az új rekordjával máris túlszárnyalta a híres német kémiai és ruházati ipar forgalmát. A vendéglopó iparban foglalkoztatottak számát kerek egy millióra becsülik. Ezeknek mintegy 70 százaléka a háború előtti 25 százaléka pedig a közértelemekben dolgozik. A német gazdaságban mindössze 5 százaléka nyer az államháztartásnak elhelyezkedést.

— **Új anyag házipítésnél.** Új tűz-, víz- és gyjító-bombaálló anyagot állítottak elő Dániában, különös vegyi eljárás alá vetett ujságpapírból. Az új anyag háromezres fokos meleget is kibír anélkül, hogy meggyulladna. Az új anyagot házipítésnél akarják felhasználni.

Ugyeletes gyógyszerterárok

Szerdán, március 4-én Aradon a következő gyógyszerterárok tartanak éjszakai szolgálatot: Kárpáti (a villamosállomással szemben), Földes (Emineşcu-utca) és Rozsnyai (Avram Iancu-tér).

Muzi

Szerdán, március 4-én a muzikális műsora Aradon a következő: Forum: A senki leánya. Corso: Maria Antoinette. Urania: A mulató Bécs.

FORDITÁST

román és magyar nyelvű okmányokat, rodalmi és szakmüveket

VÁLLALOK

Címeket a címcsorai kiadóba kérek

A Krim-félszigeten és a Donecz-szakaszon visszautasították a bolsevisták páncélosoktól támogatott támadásait

A német vezéri főhadiszállás kedden délben kiadott jelentése szerint a Krim-félszigeten és a Donecz-szakaszon az ellenségnek páncélosoktól támogatott támadásait elkeseredett harcokban visszautasították. A légierő Kerz városát és egy szomszédos várost hatásokon bombázott és nagy tüzeket okozott. A keleti front többi részén is visszautasították a bolsevisták támadásait. A német csapatok támadásai során helyi sikereket értek el.

Csukafrikában a légi erő eredményes támadá-

sokat intézett ellenséges felvonulások és tábortüzek ellen.

Malta szigetén La Valetta kikötőjét folytatódóan bombázták és a dokkokban felrobbantások révén nagy robbanásokat és tüzeket idéztek elő. Malta szigetén a német repülőik éjjel és nappal repülőtereket bombáztak.

Az Anglia körüli tengerészen felderítő és harczi repülőgépek két nagyobb angol hajót bombákkal súlyosan megrongáltak.

Ezeregyszázhat repülőgépet vesztek februárban az angolok és a bolsevisták

Berlinből jelenti a Rador: Az elmúlt hét folyamán, február 22-től 28-ig a német légierő vesztesége a keleti arcvonalon, Anglia körül és a Földközi-tengeren harminckilenc gép volt. Ugyanebben az időszakban az angolok negyvenöt, a bolsevisták pedig kétszázötvenhárom repülőgépet vesztek. Február 1-től

28-ig a brit légierő kétszázötvenöt gépet veszett. Ugyanebben az időszakban a németek vesztesége a nyugati arcvonalon hetvenöt repülőgép volt. Így tehát a szövetségesek a Németország elleni háborúban, ebben az időszakban összesen ezeregyszázhat repülőgépet vesztek.

SZTALIN SAJÁTREZÜ LEVELET IRT A PÁ-

PÁNAK. Vatikáni körök kijelentése szerint XII. Pius papa hosszú és sajtóközvetítéssel írt levelet kapott Sztalintól. A levél taralmáról nem hoztak semmit nyilvánosságra.

— **Elfogták az aradi törvényszéki dohánytözsde tolvaját.** Vasárnap délután az aradi törvényszék kapusa arra lett figyelmes, hogy valaki a törvényszék folyósóján lévő dohánytözsdeben járkal. Rövidesen kiderült, hogy a trafikban tolvaj tartozkodik, aki a törvényszék Sandu Constantin nevű szolgáival volt azonos. A házi tolvajt őrizetbe vették.

— **Az óceánok rovarvilága.** Az óceánok még a partoktól 800-1000 kilométer távolságban is apró rovaroktól nyüzsgenek, éppen úgy, mint a szárazföld kisebb-nagyobb állóvízei és folyói. Ezeknek a rovaroknak szaporodását sokáig nem tudták megmagyarázni, míg legújabb sikerült megállapítani, hogy vandormadarak lehullott tollsira rakják petéiket.

— **Engedélyezték az ötnapos aradi országos vásárt.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy a március 3-7 között tervezett aradi országos vásárt csak egy napra, március 8-ra engedélyezték. Közbenjárásra a hatóságok mégis hozzájárultak, hogy a vásárt az eredetileg kitűzött napokon tartásák. Ennek nyomán a vásár kedden már megkezdődött.

— **A gyász színe.** A gyászruha színe nem mindent és nem mindig volt fekete. A kínaiak gyászszíne például fehér, a törököké kék, az egyiptomiaké sárga, a francia királyoké lila, a francia királynőké gesztenyebarna volt, a római nők pedig a császárság korában fehérben gyásztak.

— **Légvédelmi óvóhely a Szent Sír környékén.** Légvédelmi óvóhelyeket építenek Jeruzsálemban a Szent Sír környékén. Ankarai hírek szerint a szent helyek szomszédságában lőszerraktárakat is építettek.

CORSO (ARAD) Tel. 23-54

Előadások 3, 5, 7:30 és 9:30-kor
Vasárnap d. e. 11 órakor matiné

Ma!

Ma!

Sikerült lejrhatatlan áldozatok árán megszerezni a világ legnagyobb filmesodáját. E film két milliárd lei költséggel 5 éven át készült s 6 hónap óta minden világvárosban óriási sikerrel vetítik. — A film felvételeinek külső része a francia kormány engedelmével VERSAILLESBAN, TRIANONBAN és PÁRISBAN készült. — A film tökéletes kivitelben felőleli MARIA ANTOINETTE gyermekkorát a bécsi császári udvar méltóságtejes pompájában, képletes esküvője a bécsi Szent István templomban, találkozás a XVI. Lajossal a compiegnei erdőben, a versaillesi leirhatatlan pompájú esküvő, káprázatos bevonulása Párisba, hatalmas fényűzéssel és pompával teli estély a versaillesi palota 100 termében, találkozás a DUB.RRY grófnővel, könnyelmű élet és színjátás a TRIANONI kastélyban, a hallatlan méretű és pompájú koronázás. A fényűző élet megszűnése, bevonulás a TUILLERIAKBA, bezárása a TEMPLEBE. XVI. Lajos lefejezése a guillotint működésének kezdete, bezárása a conciergerie-be, a nagy pör tárgyalása, az utolsó útja a guillotinhoz.

A filmnek 10.000 szereplője és 172 beszélő és külön szereplő színésze van

MARIA ANTOINETTE

a rokoko királynője

Főszerepben:

**NORMA SHEARER
TYRONE POWER
JOSEF SCHILDKRAUT**

A legújabb egyesített O. N. T és Ufa híradók. — Jegyelővét mindennap d. e. 11-1 között. Tolongás elkerülése végett jegyről mindenki előre gondoskodjon.

Felvonó fuból gazdasági diktátor

Kevés ember futott be olyan felfelé ivelő pályát, mint Hirao, a japán nehézipar legfőbb parancsolója. Hirao egy tokiói szállodában a felvonót kezelte hosszú esztendőkn át. Az ügyes fiú később az iparban talált alkalmazást, ahol olyan jól végezte munkáját, hogy rövid idő múlva fontosabb megbízásokat kapott. Hirao akkor emelkedett pályafutása csúcspontjára, amikor kitört a japán-kínai háború. Ekkor a japán érepiac választmányának elnöke lett. Hirao végtelen udvariassága mögött vasakat és körlehetetlen elszántság rejlik. Főcélja az volt, hogy az egész Japánt uraló Mitsui-család gazdasági hatalmát megtörje. És amit eddig még semmilyen hatalmas politikai párt sem tudott véghez vinni, az a hajdani lift-fünnök sekerült. Hirao magához ragadta a vezetést és ma ő irányítja az egész japán gazdaságot.

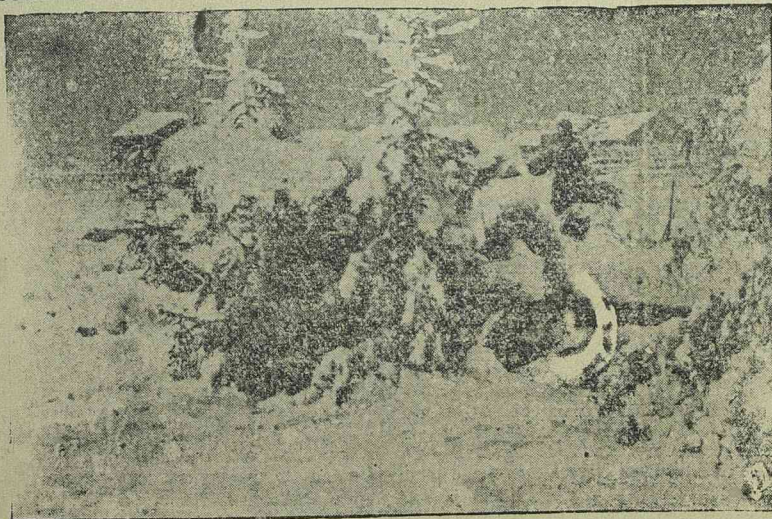
A kenyér Isten adománya. Beesüljük meg, takaróskodjunk vele!

— **A legsúlyosabb sorscsapás Angliára.** Lord Winster néhány nappal ezelőtt egy Manchester közelében levő városkában tartott beszámolójában többek között a következőket mondotta: „Német tengeri erők és angol légi kötelékek között a Csatornában lefolyt csata a legsúlyosabb sorscsapások egyike, amely Angliát ebben a háboruban érte.” Lord Winster megjegyezte hallgatóságának, hogy a lehető legreálisabban követelni fogja a szerencsétlen kimeneteli csata körülményeinek szigorú kivizsgálását. (MN)

— **A német filmkamara alelnöke a magyar filmgyártás lehetőségeiről.** Karl Melzer, a nemzetközi filmkamara főtitkára és egyben a német birodalmi filmkamara alelnöke, néhány napja Budapesten tartózkodik. Az ismert filmember az európai filmgyártás mai helyzetéről és a magyar filmgyártás jövőjéről nyilatkozott. A nemzetközi filmkamara feladatainak tekintjék — mondotta — az európai filmellátás kérdésének megszervezését. Európában 350 millió ember számára 35 ezer állomásra jut, amelyek el kell látni filmekkel. Az amerikai filmek kiszorultak és sohasem jut ilyen alkalma Európának arra, hogy lerázza magáról az amerikai filmek bilincseit. A magyar filmgyártásnak óriási lehetőségei vannak az európai filmiparban, ahol a kereslet a jó filmek iránt igen élénk. Magyarországon a filmművészet nagy rezervoárja. Mert ebből az országból számos kitünő művész és tehénkúsz kerül ki, akinek tehetségére Európának szüksége van.

— **Nem térnek meg egymással.** A japán katonai befolyásoknak, mint egy tokiói jelentés mondja, sok nehézséget okoz az a körülmény, hogy az angol és ausztráliai hadifoglyok semmiképpen nem tudnak egymással békésen megférni. Mivel az összetűzések közöttük napirenden voltak és nem egyszer formális csatává fajultak, a japánok kénytelenek voltak őket legmentesen elkülöníteni egymástól. Az összeütközésekre minden egyes alkalommal azok a viták adtak alkalmat, melyek a bekövetkezett eseményekért való felelősség kérdése körül keletkeztek.

— **A szó szoros értelmében üres az Atlanti-óceán.** Az Azori-szigetéről jövet szerencsésen Lisszabonba érkező „Corvo” nevű portugál hajó legénységének egybehangzó állítása szerint, a hajó több napig tartó útja folyamán, két ismeretlen nemzetiségű tengeralattjárón kívül, melyek azonban a portugál zászló alatt hajózó gőzöst nem bántották, egyetlen hajóval sem találkozott. A portugál hajósok véleménye szerint ez a körülmény annál figyelemreméltóbb, mivel az Atlanti-óceánnak ez a része a legforgalmasabb útvonalak egyike. Általános vélemény szerint az óceán elhagyatottsága kizárólag azzal magyarázható, hogy a kereskedelmi hajózás majdnem teljesen megszűnt és az Atlanti-óceán ilyenformán a szó szoros értelmében üres. (MN)

Látszólag békés táj, de a fenyőfák valójában egy német tankot lepleznek

SPORTSESEMÉNYEK

Németország—Franciaország válogatott labdarugó mérkőzést készítenek elő

A francia válogatott játszani akar. Tavaly ősszel mérkőzött Svájc B csapatával. Most március 8-án Svájc már a legjobb csapatát küldi el Marseillebe. A francia csapat ezután Spanyolországban a spanyol válogatottal akar játszani. A franciák igyekeznek mind több válogatott mérkőzést lekötöni, noha sok nehézséggel kell megküzdeniük. Hiszen a megszállt területeiről utlevéllel kell átkozni a megmenszállt területre a játékosokat és így tovább.

Mint hogy a németek most már a belgákkal és a hollandokkal is tárgyalnak mérkőzésekről, a franciák is tapogatóznak, hogy nem játszhatnak-e ők is a német válogatottal. Egyelőre komoly tárgyalások még nem folytak, de a németországi lapok máris mér-

legelik, hogy mikor kerülhet sorra az ötödik német-francia mérkőzés? Ez arra mutat, hogy a találkozót hamarosan nyelbe ütük.

Érdekes, hogy eddig csak négy német-francia labdarugó mérkőzés került sorra. Az eredmények német szemmel: 0:1, 3:3, 3:1, 4:0. Az ötödik mérkőzést 1939 márciusában Párisban kellett volna lejátszani, de akkor a politikai légkör már olyan forró volt, hogy nem került játékra sor.

Talán 1942 őszén, vagy 1943 tavaszán megvalósul az ötödik német-francia találkozó is. Így válik a sport is a győző és a legyőzött közeledésének eszközüvé...

Mäki kétférföldes világsúcsánál is jobb talajtól Rice

Most érkezett híradás arról az amerikai fedettpálya atlétikai versenyről, amelyet legutóbb New Yorkban rendeztek. A 60 yardon a néger Ewwell győzött 6.1 mp., Owens, Stoller, Johnson és P. Walker világsúcsával egyenlő idő alatt. A 60 yardos gátfutásban Wolcott győzött 7.4 mp-el. Ez is világsúcsbeállításnak számít. A verseny egyik eseménye a világ egyik kitünő rudugójának, Warmerdamnak indulása volt. Ugyálszik Warmerdam még most is nagy formában van, mert Meadownsnak tavaly felállított 445 cm-es fedettpálya világsúcsát alaposan felülmúlva 458 cm-es eredménnyel új világsúcsot állított fel. (Nyílt pályán Warmerdam 471 cm-el tartja a világsúcsot.)

A legnagyobb verseny azonban mégis csak a kétférföldes síkfutás volt. Ebben Rice, az „amerikai Nurni”-t szinte árnyékként követte Gregor Dodds, az Ashlans-egyetem alig ismert futója és Rice csak a hátrában szabadult meg hűsége követőjétől. Rice 8:52.8-at, Dodds 8:53.4-et futott. A régi fedettpályasúcsot 8:56.5 mp-el tartotta Rice. Ez az új eredmény azonban nemcsak a fedettpályán, hanem a nyílt pályán elért időknél is jobb. Mäki 8:53.2 mp-es idejével megjavította Szabó 8:56-os világsúcsát és Rice most még ezt is felülmúlta.

Hat mérkőzést játszanak az idén a svédek

A svéd labdarugó válogatott részére nagy műsört dolgoztak ki. Eddig biztos az, hogy a svéd válogatott az év során a finn, dán és német válogatottal mér össze erejét. Ezenkívül a svédek vendégül szeretnék látni a magyar, a spanyol és portugál válogatott csapatot, vagy legalább is három közül kettőt. A svéd lapok azt írják, hogy Európa tőlük délebbre fekvő nemzeteknek válogatott gyűjtéseit Svédországban mindig nagy vonzóerővel bírnak. Eppen ezért várják most is érdeklődéssel a magyar, a spanyol és a portugál válogatottat. A svéd-magyar találkozót a nyár derekára tervezik.

HANGYA

szövetkezet üzletrészei továbbra is jegyezhetők és befizethetők a „CORVIN” hitelszövetkezetnél Magyar Házban délelőtt 9–11 és délután 4–6 óráig. Vasárnap délelőtt 9–12 óráig.

Rádió

SZERDA, MÁRCIUS 4

București: 6.55 Hírek, hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Zenekari hangverseny. 15.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 18 Hírek. 18.05 Ifjúsági óra. 19.10 Társadalmi szemle. 19.25 Kamarazene. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó. 20.05 Katonai rádióposta. 20.30 Hanglemezek. 20.40 Előadás. 21 Németország órája. 22 Hírek, sport. 22.20 Táncczene. 23 Hanglemezek.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, torna. 7 Hírek, utána hanglemezek. 10 Hírek. 10.15 Szórakoztató zene.

11.20 Kertész Lajos magyar nótákat énekel. 11.40 Felolvasás a népies csillagászatról. 12.10 A rádiózenekar hangversenye. 12.40 Hírek. 13.30 Bajtársi szolgálat. 14 Szalonötös hangversenye. 14.30 Hírek. 15.20 Fuvószen. 16.15 Felolvasás. 16.45 Hírek. 17.15 Filmzene. 17.55 Felolvasás. 18.20 Katonaműsor. 18 Hírek. 19.20 Előadás a budapesti német kiállításról. 19.35 Cigányzene. 20.15 Küllügyi negyedóra. 20.30 Csevegés. 20.55 Énekszármok hanglemezekről. 21.25 Versek. 21.40 Hírek. 22.10 Kamarazene. 23 Idegen nyelvű hírek. 23.25 Cigányzene. 24 Hírek.

Budapest II: 18.30 Francia nyelvoktatás. 19 Organahangverseny. 19.30 Felolvasás. 20 Hírek. 20.20 Katonazene. 21.30 Táncczene.

CSÜTÖRTÖK, MÁRCIUS 5

București: 6.55 Hírek, hanglemezek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonai. 13.50 Német nyelvű hírek. 14 Rádióhíradó. 14.20 Hanglemezek. 14.30 Sebesültek órája. 18 Hírek. 18.10 A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 19.10 Művészeti szemle. 19.20 A hangverseny folytatása. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó. 20.05 Katonai rádióposta. 20.30 Hanglemezek. 20.40 Előadás. 21 Nők félórája. 21.25 Zenekari hangverseny. 22 Hírek, sport. 22.20 A hangverseny folytatása. 25 Filmzene. 23.15 Könyvi és táncczene hanglemezekről.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, torna. 7 Hírek, utána hanglemezek. 10 Hírek. 10.15 Könyvi zene hanglemezeiről. 11.20 Balett-zene. 11.40 Zsoldos László két elbeszélése. 12.10 Zenekari hangverseny. 12.40 Hírek. 14 Cigányzene. 14.30 Hírek. 14.45 Műsorismertetés. 15.20 Górdonkahangverseny. 15.40 Felolvasás. 15.50 Fűzi Matild énekel. 16.15 Ruszin műsor. 16.45 Hírek. 17.15 Melles-zenekar hangversenye. 17.45 Mezőgazdasági előadás. 18.10 Kétzongorás hangverseny. 18.40 Felolvasás „Hogyan lett Japán világhatalom” címen. 19 Hírek. 19.20 Zenés műsor. 20.20 Márai Sándor felolvasása: Utközben. 20.40 Cigányzene. 21.40 Hírek. 21.45 Vidám egyfelvonásos. 22.10 Táncczene. 22.35 A rádiózenekar hangversenye. 23 Idegen nyelvű hírek. 24 Hírek.

Budapest II: 17.50 Szalonzene. 18.00 Gyorsírási folyamat. 19 Hanglemezek. 19.30 „Figuró házassága” című opera közvetítése. 21.05 Hírek.

KÖZGAZDASÁG

Az új községi adók és illetékek

II. Rész

A hivatalos lapban megjelent rendelet törvénnyel módosították az 1938 augusztus 14-i közigazgatási törvényhez mellékelte, a községi adókról és illetékekről szóló táblázatban feltüntetett összegeket. Az adókra vonatkozó fontosabb adatok után most az illetékeket közöljük:

KÖZSÉGI ILLETÉKEK

Mozgóárusok ellenőrzése fejében évi 500 lei, a kenyér súlyának ellenőrzése címén darabonként 0.25 lei, a lisztkészítmények súlyának ellenőrzése címén darabonként 0.50 lei, szénsavtartalmu italoknál minden kilogramm szénsav után 12 lei hajtható be.

Egyszerű javításra érvényes engedély épületeknél 100 lei, alapos javításra 200 lei, új építkezéseknél 300 lei az illeték. Csak városokban fizetendő az alábbi illeték, amelynek összegét a javítási engedélykérésrel egyidejűleg kell leróni: Egyszerű javításoknál 5 helyiségen felül 100 lei, 5 helyiségen felül 200 lei, 10 helyiségen felül 400 lei, 20 helyiségen felül 600 lei, 40 helyiségen felül 800 lei és 100 helyiségen felül 1600 lei. Alapos javításoknál a fenti összeg 400 leire, 1200 leire, 3200 leire, 6000 leire, 12.000 leire és 16.000 leire változik.

Új építkezéseknél az illeték összege köbméterenként kerül megállapításra. Az összeg nagyságát a városvezetőség évenként határozza meg a felettes hatóság elé való terjesztés kötelezettségével. Az illeték 500 köbméterig 4 ezrelék, 1000 köbméterig 5 ezrelék, 5000 köbméterig 6 ezrelék, ezen felül 7 ezrelék. A köbözésbe beszámítandó a pince, alagsor és manzard, a padlás azonban nem. Az illetéket az engedély kiállításakor kell leróni, ha azonban az építkezést lemondják, az összeget visszafizetik. Falvakban a fenti illetéket csak kőházak építésénél és kizárólag 500 köbméteren felül kell fizetni.

Utea felé vagy a szomszédos telkek felé néző kerítési munka után folyóméterenként 100 lei vehető ki, de csak a városokban. Temetőben végzendő új munkálatok (bekerítés stb.) után illetéke folyó méterenként 10 lei, földalatti, illetve legfeljebb egy méterig kiemelkedő munkálatok után, négyzetméterenként 50 lei, míg az egy méternél nagyobb magasságra emelkedő építkezések illetéke négyzetméterenként 1000 lei. Parcellázási engedély kiállításához szükséges helyszíni szemle illetéke négyzetméterenként 5 lei, építési engedélyről kiadott másolat (csak városokban) 200 lei, az építési engedély iratcsomójában lévő tervekről készített másolatok bonyvítása (csak városokban) 50 lei, az építési tervek készítésére felhatalmazott személyek évenkénti kimutatásába történő

felvétel illetéke 500 lei, ugyanennyi fizetendő abba a kimutatásba való felvétel címén, amely az építkezési munkálatok vezetésére jogosított személyek nevét tartalmazza. Az ingatlan számát feltüntető tábla kiállításának illetéke 300 lei, míg ha egyidőben több ingatlanra vagy utcára kérik a tábla elhelyezését, az illeték 200 lei.

Házassági bizonylat kiállítása 100 lei, születési anyakönyvi kivonat 100 lei, halotti anyakönyvi kivonat 100 lei, házassági anyakönyvi kivonat 100 lei, házasságkötéshez tanubizonylattal igazolt iratok 250 lei, válás keresztyűvezetése 1000 lei.

Állatjártatok illetéke 50 lei, illetve 25 lei. Minden egyéb nyomtatvány után 5 lei fizetendő. Az iratokról készített másolatok illetéke ugyanannyi, mint az eredeti okmányoké.

Minden négyzetméter beépítetlen telekre 2 lei esaternázási illeték minden folyóméter beépített vagy beépítetlen homlokzat után hőtakarítási, illetve öntözési illeték címén a belvárosban 50 folyóméterig folyóméterenként 60 lei, 51-75 folyóméter között 50 lei, 75 folyóméteren felül 40 lei, kívül eső városrészekben 30 folyóméterig 40 lei, 31-100 folyóméter között 30 lei, ezen felül 20 lei, külvárosban 20 folyóméterig 30 lei, 21-100 folyóméterig 20 lei, ezen felül 10 lei vehető ki. Elővárosokban az illeték folyóméterenként 10 lei.

Minden irat, amelyet kérelmezésétől számított hat órán belül állítanak ki, 30 lei sürgősségi illetékkel terhelhető.

KÖZUTAK ÉS KÖZTÉREK HASZNÁLATA

A közutak 1000 kilogramm meghaladó járművekkel történő használata esetében a már előbb említett adón kívül napi 10 lei, építkezési anyagok leraktározása után központonban havi 1500 lei, kívül eső városrészekben 750 lei és a külvárosban 300 lei az illeték. Ha a lerakott anyag a járművek részére fenntartott utrészt foglalja el, az illeték összege kétszeresére emelkedik. Gyalogjáróknak székekkel és asztalokkal való elfoglalása is illeték alá esik. Ez a belvárosban négyzetméterenként és havonta 750 lei, kívül eső városrészekben 350 lei, külvárosban 150 lei. Bérgepkocsis állomások illetéke címén minden taxitól tulajdonosnak évente 3000 lei illetéket kell fizetnie.

A táblázatban szereplő összegek mint legmagasabbak határozzák. A törvényrendelet április 1-én lép életbe.

(Vége)

A finomított szeszből készített cikkek árának emelése

A hivatalos lapban megjelent nemzetgazdasági miniszteri rendelettel a finomított szeszből belföldön állított rum, likőr és eszencia, valamint a gyárak által közvetlenül a szeszmonopóltól beszerzett finomított szeszből készített illatszerek ára a következőképpen alakul:

Minden tíz dekagram cukortartalmu likőr árához nagybani eladásnál 1.69 lei, kicsinybani eladásnál 1.88 lei számítanak hozzá a gyárak saját kiárusító üzleteiben.

A rum, likőr és eszencia, valamint illatszerek előállítására használt minden fok és liter finomított szesz árához a gyárak saját kiárusító üzleteiben nagybani eladásoknál 8.39 lei, kicsinyben pedig 9.35 lei számítható hozzá. Az áremelésben minden illeték és adó bennefoglalatik, kivéve az egészségügyi bélyegét.

Ugvanezzel a rendelettel a minisztérium a belföldi gyártott vermuthor legmagasabb árát 386 lei-

ben állapította meg literenként, beleértve az liveget és a forgalmi adót. Külön fizetendő az egyszázalékos száraz abéiy és a négyszázalékos nemzetvédelmi illeték. A saját kiárusító üzlettel rendelkező gyárak kivételével a kiskereskedők haszna nem lehet magasabb öt százaléknál és az 1941 március 21-i 183. számú határozat első szakasza értelmében számítható.

A jövőben valamennyi felsorolt cikk címkején feltüntetendő a cég elnevezése, a gyár törvényes képviselőjének vagy képviselőinek aláírása és a kövekező megjegyzés: Pretul majorat conform decizunii Nr. 634 din 7 Februarie 1942. Azok a cikkek, amelyekben a felsoroltak nincsenek rajta, úgy a kicsinybani, mint nagybani eladásnál a régi áron árusítandók.

A rendelkezés alá eső cikkeket készítő, illetve forgalomba hozó gyárak és kereskedők kötelesek az árának raktárukba történő érkezésétől számított öt napon belül lepecsételés végett bemutatni. A kihágókat a szabotázs törvény alapján büntetik.

Felhívás a cukorrépatermelőkhez

A kormány a Monitorul Oficial múlt évi december 8-án megjelent 291. számában közzétett rendelettel prémiumot állapított meg mindazon cukorrépatermelők részére, akik tehergépkocsikon vagy szekereken tíz kilométernél távolabb helyről szállították a répát a gyárudvarra vagy bármely átvételi állomásra.

A rendelet szerint a termelőt tíz kilométeren túli távolságra tizenöt kilométerig tíz tonnás vagononként 1000 lei illeti meg és minden megkezdett további öt kilométer után újabb 1000 leire van igénye. A távolság a termelési helytől az átvételi állomásig, illetve a gyárudvarig számítatik.

Sindicatul Cultivatorilor de Steaie de Zahar din Arad și Banat

Román-francia kereskedelmi és fizetési egyezmény. Vichy jelentés közli, hogy román-francia kereskedelmi és fizetési egyezményt írtak alá. Az egyezmény a kompenzációs árucserre elvén épül. A megállapodást francia részről Darlan tengermagy helyettes miniszterelnök és Bouthillier nemzetgazdasági miniszter, román részről pedig Hiott román követ és Radu Plessia, a nemzetgazdasági minisztérium küldöttje írta alá.

Újabb 300 millió leit fordítanak vetőmagra. A földművelésügyi minisztérium eddig felvett 800 millió leien kívül most újabb 300 millió leies kölcsönt kötött a tavaszi mezőgazdasági munkálatokhoz szükséges vetőmagvásárlásra.

Intézkedések Franciaország élelmiszerellátására. Berthelot francia közlekedésügyi miniszter megteremtette a szükséges intézkedéseket az élelmiszerzállományok lebonyolításának biztosítása érdekében. Ebből a célból a vasuti, országúti és víziközlekedés között szoros együttműködés jön létre. A minisztérium elrendelte a magángépkocsik közlekedési engedélyjeinek felülvizsgálását, valamint a külföldi tehergépkocsiforgalom újabb szabályozását. Berthelot miniszter kijelentette, hogy az élelmiszerzállások mindenkor előbbrevalóbbak a személyforgalomnál, annak ellenére, hogy az ellátási nehézségeket nem a közlekedési akadályok okozták. Előkészület történt még arra is, hogy a víziközlekedés révén megjavítsák és meggyorsítsák az élelmiszerzállományokat.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti.) Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Svájci frank 43.70-45.43, svéd korona 44.80-46.57. Kliring devizák: Drachma 1.21-1.22, német márka 59-60, török font 92-92, dinár 2.898-3.05, szlovák korona (38 százalékos felárral) 4.68-4.77, pengő 26.50-27, dán korona 30-30, finn márka 2.50-2.50, olasz lira 9.50-9.50, francia frank (98 százalékos felárral) 3.15-3.27, horvát kuna 2.95-3.

Határidő napló

MÁRCIUS 5:

Bőrcserző üzemek a községi előjáróságnál, vágóhidak a katonai és polgári ellátási államtitkárság termelési osztályánál tartoznak jelentést tenni az előző havi bormennyiségről.

MÁRCIUS 7:

Belföldi cérnagyárosok birtokában lévő cérnagyárosok kétharmadáról beadandó bejelentés határideje. A bejelentést a nemzetgazdasági minisztérium intendaturájához (Ministerul Apararii Nationale, Directia Intendentei) kell küldeni.

MÁRCIUS 10:

Kertészek forgalmi adója havonta eddig a napig kifizetendő.

Ocskavas készletek havonta eddig a napig bejelentendők.

MÁRCIUS 15:

Az 1942-43. pénzügyi évről szóló adóvallomások benyújtásának utolsó napja.

Huszezer lei jutalmat kapnak minden vagon buza és tizenötezer lei minden vagon árp és sörárpa után azok a termelők, akik eddig a napig felajánlják vagy átadják gabonájukat az államnak.

Gyapottermelők kötelesek a bevetett területen a termést betakarítani és további öt napon belül beszállítani a „Romanocoton” társaságnak.

Cipőgyárak, üzletek és műhelyek kéthetenkénti bejelentési kötelezettsége lejár. Be kell jelenteni külön feltüntetve a férfi-, női- és gyermekcipőket. A bejelentést a nemzetgazdasági minisztérium termelési osztályához juttatandó el.

Okmányokról
Iratokról és
Számokról

FOTOKÓPIA

eredeti nagyságban,
kicsinyítve
vagy nagyítva

TELEFON
34-30

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE

fényképészeti műtermében ::

TIMISOARA (TEMESVAR) I. PIATA LIBERTATII 4

Ismét végzetlenek őrlési természe benn izetés ellenében a parasztialmok

A katonai és polgári ellátási államtitkárság tudvalevően a közelmúltban megszüntette a parasztialmoknak azt a jogát, hogy természetbeni fizetés (malomvá) ellenében végezzenek őrlést.

A kismalmosok országos egyesületének az ügyben tett közbenjárása nyomán az államtitkárság távirati úton értesítette a területiális parancsnokságokat, megyei prefekturákat és hadkiegészítő parancsnokságokat, amelyben közölte, hogy a parasztialmoknak a jövőben ismét jogában áll éppenúgy mint a múltban természetbeni fizetés ellenében is őrlési gabonát. A rendelkezés azonnal életbelépett.

A Timișoara (Temesvári) városi mozik mai programja

CAPITOL

Az év egyik legnagyobb filmje! Karl Petersnek. Német-ke-afrika meghódítójának és megalapítójának élete, harcai és kalandjai

Az ismeretlen dzsungelben

Nemcsak történelmi dokumentum ez, hanem drámai feszültséggel telt film, ami az utolsó pillanatig felcsigázva tartja a közönség érdeklődését

THALIA Ma és mindennap:

Eiső szerelem... Eiső szenvedés

Frank Wedekind gyönyörű „Liebelei” c. darabjának testvérfilmje! CARL RAD ALZ (-tukas Wunschkonzert) és CARLA RUSI gyönyörű szerelmi románc. PAUL HÖRBIGER parádés szerepe! Rendezte Arthur Maria RABENAL!

APOLLO

Az idők legnagyobb benyomást keltő filmje

Harc a felszabadulásért

BRIGHTIE HORNEY WILLY BIRGEL
Az önfeláldozás és hazaszeretet himnusza

Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor

Vasár- és ünnepnap d. e. 11 órakor is

Apróhirdetések

DJSZABÁS. Alláskeresés rovatban tíz szög tizenöt lei, minden további szó kettő lei. Minden más rovatban tizenöt szög harminc lei, minden további szó három lei. Vastagabb betűvel a díj kétszerese. Jelígis és „Cim a kiadóban” jelzésű hirdetéseknel tíz lei pótdíj fizetendő. Üzleti hirdetések csak keretes hirdetésként vehetők fel.

Alkalmazás

Vasestergályost azonnalra keresünk. Friedrich Desideriu, Timisoara (Temesvár) II., Cogalniceanu-utca 8. szám. Szemben a Standard-harisnyagyárral. (459)

Keresek két személyhez komoly, egyedülálló, idősebb nőt, aki tökéletesen főz és könnyebb háztartási munkát is vállal. Nagyon jó fizetés. Érdeklődni: Georg Meyndt, Braşov (Brassó) Regele Carol-utca 34. (3414)

Tisztviselőnőt kereskedelmi ügyekben jártasat, nyelvismerettel azonnalra keresünk. Ajánlatokat „Komoly munkakerő” jelígre a timisoarai (temesvári) kiadóba kérünk. (512)

Szappankészítőt keresek toalettszappan gyártására. Cim Reclama hirdetőben, Arad, Eminescu utca 8. (1623)

Mindenek önállóan, jól főző, felvétetik. Timisoara (Temesvár) III., Tudor Vladimirescu utca 7, I. em. ajtó 2. (507)

Fényképészt, jó munkakerőt, (lehetőleg nőt) azonnalra alkalmaz Foto Horváth, Hateg (Hátszeg) (3421)

Középkorú, önálló vállalkozó, háztartásvégzésére háztartásvezetőt keres, aki a gazdaság vezetésében is jártas. Fényképés ajánlatokat a következő címmel lehet küldeni: Lazkovics Albert, Sigheisoara, Cornest utca 54. Tarnava Mare. A fényképet az ajánlkozóok visszakapják. (3415)

Garzonlakás gondozásáért modern szoba-konyhát, fizetést ajánlok magános, középkorú komoly nőnek. Ajánlatok részletes adatokkal, referenciákkal a timisoarai (temesvári) kiadóba „Tartós” jelígre kérem. (489)

Keresek megbízható, szorgalmas, katonamentes, a kertészet minden ágában jártas kertészt, gazdasági iskolát végzett előnyben és zöldségtermeléshez érte, szorgalmas házaspárt, továbbá megbízható mindenest nagyobb háztartásba (esetleg gyerekekkel is), valamint fajtiszta angora-nyulat fülpamaccsal megvételre keresek. Szabó Józsefné, Sibiu (Nagyszombat) Dorobanților utca 31. szám. (3419)

Fizetőlányokat angolmunkára azonnalra felveszek. Kiss női szabó, Arad, Eminescu utca 10. szám. (1626)

Tisztviselőt hadmentest, jogi és kereskedelmi ügyekben jártasat, három percek nyelvismerettel azonnalra felveszünk. Ajánlatokat „Agilis” jelígre a timisoarai (temesvári) kiadóba kérünk (510)

Fiatal takarító lányt keresek azonnalra belépésre, Angel Patika Arad, Catedralei-tér. (1632)

Állást keres

Hosszu gyakorlattal rendelkező gyógyszerészdirigenta keres alkalmazást, esetleg félnapra is vállal elfoglaltságot. Cim a timisoarai (temesvári) kiadóban. (515)

Középkorú magányos asszony gondviselőnőnek vagy háztartásvezetőnek ajánlkozok. Dr. Jäger Timisoara (Temesvár) III., T. Cipariu utca 3. szám. (Szakácsnő). (505)

Orvosok, kereskedők és iparosok különvességeinek (bármilyen régit) szakaszerű behajtását vállalom szerény százalékért. Címeket Reclama hirdetőbe Arad, Eminescu utca 8. „Fixum nélkül” jelígre. (1633)

Házmesteri állást keres etnikai román anya és felnőtt leánya. Arad, Tudor Vladimirescu utca 13. sz. (1627)

Lakás

Két szobás összkomfortos lakást Aradon, a belvárosban keres magyar konzulatusi alkalmazott. Balogh, Arad. Dragalina-körút 10. (5023)

Butorozott szoba, konyhai használattal, házaspárnak vagy két nőnek, azonnalra vagy március 15-re kiadó. Izraelitának is. Timisoara (Temesvár) Rosat, Rosetti utca 13. (509)

Keresek egyedülálló urinónél lehetőleg kertés új házban különbejárattal nagy üres szobát fürdőszobával esetleg teljes ellátással. Ajánlatokat „Tisztviselőnő” jelígre a timisoarai (temesvári) kiadóba kérek. (508)

Adás-vétel

Eladóak, mátszobák, kombinált szekrény, matracok, ottomanok, Thonet-székek, varrógépek, konyhabutorok, egyes ágyak, szekrények, kombinált szekrények olcsón, kasszák és irodaberendezések stb. olcsón kaphatók Blidariunál, Timisoara (Temesvár) IV. kerület, Küttl-tér 2. szám alatt, az udvarban. Megvételre keresünk sürgősen teljes lakásberendezéseket, szőnyegeket, varrógépeket stb. Magas árat fizetünk. (3411)

Modern új kombinált szekrény, eka-mier, konyhabutor gyönyörű dióhálo, nagy cserépkályha, íróasztal, Schöberl-fotel és egy gyermek asztal-szék jutányosan eladó. Timisoara (Temesvár) II., Batania utca 11. sz. (506)

Régi kis háromszobás magánház gyümölcsös kerttel 550 ezer leleit eladó, Arad. Str. Blanduzie 35

Kisebbségi jégszekrényt megvételre keres Olariu, Arad. (A város háza 58-as szobájában). (5024)

Biedermayer garnitúra, berakott kerestek. Timisoara (Temesvár) Reich, Telefon 17-89. (493)

Két gyapjutakarót és utazóbőröndöt megvételre keresek. Cim Reclama Hirdetőben, Arad, Eminescu utca 8. (1605)

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, íróasztalokat, varró- és irógépeket, kályhákat, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, reklamiéket, kasszákát, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Vesszünk megbízóink részére teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyegeket, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Zálogrédiláját meghosszabbítjuk. Futárunk hetenként kétszer megy Timisoara (Temesvárra). Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 13-75. (4023)

Bérház, husz éve épült, masszív, teljes lakással cca 300 négyöglő kerület és 60 gyümölcsfával, bekapcsolható közművekkel, tíz percre a központtól, jövedelem a kerten kívül 30.000 lei, **alkalmi áron eladó MATSCHKER, Arad, Carol-körút 17 (volt 46)**

Keresetük megvételre 8-as kazán herefejtővel, jó állapotban. Cim: Moise Tarziu, Fibus. (493)

Eladó alig használt modern gyermekkosci, pénzszekrény, íróasztal, ottomán 1000 kg-os skálamérleg. Timisoara (Temesvár) IV., Fröbl utca 36, II. emelet, ajtó 25. szám. (3416)

Tokió utcáin ujév napján a bűvös „Shimenawa”-t árufták, amely a japánok hite szerint megvédi a házukat minden bajtól

Nyomatott a „Hírlap” „Timisoara” kiadásában, Timisoara

Tehéntrágya három vagonnal eladó. Arad, Sava Raicu utca 142.

Alig használt automatamérleg (Cito) eladó. Érdeklődni timisoara (temesvár) M. Ciordas utca 95 sz. (514)

Perzsaszőnyegét ebédlőbe, kifogástalan állapotban, alkalmi áron, megvételre keresek. Timisoara (Temesvár) telefon: 18-22. (3418)

Szarvasbőr eladó, Arad, Baritiu utca 29. szám. (1629)

Rézüst, galambduc és kézimunka duplaágytakaró eladó. Értekezni 2-4 óra között Arad, Rusu Sirianu utca 25 sz. (1634)

Egy gyártszőnyeg 3 m. 60 és 2 m. 60 eladó. Arad, Capitan Ignat utca 45. sz. (1631)

Jókarban levő mély gyermekkosci keresek Arad, Ghica Voda utca 9. (1625)
Fizetőlányokat angolmunkára azonnalra felveszek. Kiss női szabó, Arad, Eminescu utca 10. szám. (1626)

„VASSAG”

bizományi ügynökség és önálló képviselő
BRASOV (BRASSÓ) Muresen Ior-u. 3
Keresünk kapcsolatot bányászati vagy aradi és megyei céggel, személyvel, aki hetenként **na-yobb mennyiségű tojást** tud szállítani. Más élelmiszerek is érdekelnek. Ajánlatokat a fenti címre román vagy német nyelven kérünk

Különbéle

Pénzkölcsönök folyósíttatnak ingatlanokra és egyéb fedezetre. Cim Reclama hirdetőben, Arad, Eminescu utca 8. sz. (1622)

Elveszett Bratianu utcában világoskék kötött fuicskaruha. Becsületes megtaláló kéri jutalom ellenében Reclama irodában, Arad, Eminescu utca 8. sz. leadni. (1635)

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle liliumtejkremet, lilium-tejszappant és liliumpudert, három színben. Kapható kizárólag

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületében

Timisoara I, Pieta I. C. Bratianu

Tartós hullám

a legújabb módszer szerint olajjal főzve

WALTRICH

fodrász Timisoara

II., Traian-tér és Str. Stefan cel Mare sarok. 1-2-3-6 os v. II. emeleti megalapítójánál ::

HIRDESSZEN

a DÉLI HÍRLAPBAN!